

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen

DOM
 2011-04-08
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 49065-10
 Enhet 14

SÖKANDE

Recall Sweden AB, 556508-7946

Ombud: advokat Johan Kennemyr och jur.kand. Natalie Holm
 Advokatfirman Lindahl KB
 Box 1065
 101 39 Stockholm

KONKURRENSVERKET	
2011-04-11	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

MOTPART

Försäkringskassan
 Huvudkontoret
 Juridikstaben
 103 51 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förordnar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse skett på så sätt att en ny utvärdering genomförs vid vilken BancTec AB:s anbud inte ska beaktas.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut den 29 december 2010 upphävs därmed.

Dok.Id 104807

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

09:00-15:00

BAKGRUND

Försäkringskassan genomför en upphandling genom selektivt förfarande av tjänster kring postöppning, preparering, skanning, datafångst och arkivering, dnr 040002-2010.

Enligt tilldelningsbeslut den 19 december 2010 har Försäkringskassan beslutat att tilldela BancTec AB (BancTec) uppdraget.

Förvaltningsrätten har den 29 december 2010 beslutat att upphandlingen tills vidare inte får avslutas.

YRKANDE M.M.

Recall Sweden AB (Recall) yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att en ny utvärdering av anbuderna ska ske utan beaktande av BancTecs anbud. I andra hand yrkar Recall att upphandlingen ska göras om i sin helhet.

Försäkringskassan bestrider bifall till ansökan.

GRUNDER

Recall anför till stöd för sin talan bl.a. följande. Upphandlingen är felaktig och har genomförts i strid med LOU eftersom BancTecs anbud rätteligen skulle ha uteslutits från utvärderingen då det inte uppfyller samtliga i upphandlingen uppställda skall-krav. Försäkringskassans agerande att detta till trots bjuda in BancTec att lämna anbud samt att beakta BancTecs anbud, innebär att upphandlingen strider mot likabehandlingsprincipen enligt unionsrätten och 1 kap. 9 § LOU. BancTec har brustit i uppfyllande av skallkrav enligt följande.

BancTecs anbud är inte undertecknat av behörig firmatecknare

Av Försäkringskassans förfrågningsunderlag framgår att anbud ska vara undertecknat av behörig person. Uttrycklig hänvisning görs även i förfrågningsunderlaget där skall-kraven gällande undertecknande framgår och där det i en ruta anges följande: Underskrift (behörig firmatecknare). BancTecs anbud är dock undertecknat av Fred Petrini. Det framgår såväl av det av BancTec till anbudet bifogade registreringsbeviset som registreringsbevis att Fred Petrini saknar rätt att teckna BancTecs firma och att han inte ingår i BancTecs styrelse. BancTec har till anbudet bifogat en fullmakt varigenom Fred Petrini, av David Ellis – ”General Manager BancTec Northern Europe” – befullmäktigas och ges rätt ”[...] to sign agreements for BancTec AB”. Av registreringsbevisen framgår att David Ellis är styrelseledamot och verkställande direktör i BancTec AB. Såsom vidare framgår av registreringsbevisen tecknas dock BancTecs firma av antingen styrelsen eller två av ledamöterna i förening. Verkställande direktör har endast rätt att teckna firman beträffande löpande förvaltningsåtgärder.

Ett anbud rörande avtal som skulle öka BancTecs omsättning med cirka 65 miljoner kronor under nästföljande fem år skulle dock, för ett bolag med en omsättning om 35 184 000 kr under senaste räkenskapsåret ur ett aktiebodelagsrättsligt perspektiv aldrig, med hänsyn till anbudets omfattning och dess uppenbart väsentliga betydelse för BancTecs verksamhet, kunna anses höra till sådan löpande förvaltning som en verkställande direktör skulle ha befogenhet att teckna avtal om. Dessutom följer av upphandlingsrättslig praxis (se t.ex. Kammarrätten i Stockholms mål nr 8631-08 och Länsrätten i Stockholms läns icke-ifrågasatta slutsats i denna del, mål nr 20281-08) att undertecknande av ett anbud i en upphandling inte utgör en löpande förvaltningsåtgärd.

Recall har till styrkande av att BancTec AB:s VD inte varit behörig att underteckna BancTecs bolags anbud ingett ett utlåtande från professor Carl Hemström.

BancTec har i efterhand lagt till en icke namngiven underleverantör och inte angett relevanta avtal för återstart

BancTec har i sitt svar på ansökningsinbjudan angett att BancTec ämnar anlita två underleverantörer, Depona AB samt Recall Sweden AB, för utförande av delar av uppdraget. Av BancTecs anbud framgår dock att BancTec i efterhand, dvs. efter kvalificeringen, har lagt till ytterligare en underleverantör. BancTec har i sitt anbud angett att bolaget vid ett större haveri, som t.ex. en totalbrand i skanninganläggningen, har tillgång till en likvärdig produktionsanläggning hos en svensk myndighet. Av anbudet framgår att denna reservanläggning inte tillhör och/eller kontrolleras av BancTec, utan av en tredje part, dvs. en underleverantör. Denna underleverantör – en inte namngiven ”svensk myndighet” – har BancTec inte på något sätt nämnt i sitt svar på ansökningsinbjudan. Försäkringskassan har redan av denna anledning varit skyldig att förkasta BancTecs anbud eftersom anbudet inte uppfyllde samtliga skall-krav som uppställts i upphandlingen. BancTec har inte heller i sitt anbud uppfyllt det uttryckliga skall-kravet på bifogande av kopior på samarbetsavtal, skriftligt åtagande eller liknande handling som visar att underleverantören åtog sig att ställa kapacitet till BancTecs förfogande för fullgörande av uppdraget.

Av punkt 10.8.1.8 i förfrågningsunderlaget framgår att leverantören ska ange eventuella avtal relevanta för återstarter både vid avbrott i enskilda utrustningar och vid totalhaveri typ brand. Av BancTecs anbud, med tillhörande bilaga 10.8.1.8, framgår att BancTec inte uppfyllt detta skall-krav eftersom bilagan dels saknar ett uttryckligt angivande av att det föreligger ett avtal. BancTec nämner bara i allmänna ordalag att det finns en ”över-

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

enskommelse med en myndighet”, dels saknar den krävda redogörelse för vad avtalet innebär.

Försäkringskassan har vidare begärt in förtydliganden från BancTec angående underleverantör samt om säkerhetsnivån gällande reservanläggningen. Försäkringskassans begäran om förtydliganden har gått långt utöver vad som är tillåtet med stöd av 9 kap. 8 § andra stycket LOU eftersom BancTec inte endast getts möjlighet att konkretisera tidigare lämnade uppgifter, utan även tillåtits tillföra anbudet helt och hållet nya uppgifter som inte ingått i vare sig anbudet eller svaret på ansökningsinbjudan.

BancTec har inte på korrekt sätt åberopat resurser och kapacitet hos annat bolag, som använts för att uppfylla kvalificerings- och skall-kraven (Privatgirot AB)

BancTec har i följebrev till sitt svar på ansökningsinbjudan angett att BancTec under 2009 har förvärvat Privatgirot AB (”Privatgirot”) och att det är ett helägt dotterbolag till BancTec. Det sägs vidare att i BancTecs anbud ”används bl.a. referenser som avtalats från början med Privatgirot” samt att BancTec offererar i BancTecs namn eftersom Privatgirot AB ”som aktiebolag under hösten kommer att upphöra för att ingå i BancTec AB i dess helhet”. Vare sig vad som anges i detta följebrev, eller på annat ställe i BancTecs svar på ansökningsinbjudan eller i anbudet, visar dock att BancTec i enlighet med vad som krävs enligt 11 kap. 12 § LOU har tillhandahållit ett åtagande från Privatgirots sida eller på annat sätt visat att de kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras. Endast det förhållandet att Privatgirot är ett helägt dotterbolag till BancTec räcker inte för att uppfylla kravet, varför BancTecs svar på ansökningsinbjudan och BancTecs anbud - i den mån Privatgirots resurser och/eller kapacitet har åberopats av BancTec - är ogiltig och ska leda till att BancTecs anbud förkastas såsom orent då det inte uppfyller samtliga uppställda skallkrav.

BancTec har inte heller på krävt vis presenterat Privatgirot som en underleverantör i upphandlingen eller bifogat den dokumentation som Försäkringskassan uppställt som skall-krav att leverantörerna ska lämna angående ingående bolag i ett konsortium.

Krav på omsättning

I punkt 3.6.1 av ansökningsinbjudan har Försäkringskassan ställt ett tydligt skall-krav vilket varje anbudsgivare även ombads att "redovisa i bilaga": "Leverantören ska under det senaste räkenskapsåret ha uppnått en årsomsättning om lägst 40 000 000 svenska kronor för den del av verksamheten som avser preparering, skanning, datafångst, tolkning och arkivering."

BancTec har angett att det uppfyller kravet och hänvisat till BancTecs och Privatgirots årsredovisningar för 2007 och 2008 samt BancTecs revisionsberättelse för 2008. BancTec har ingen möjlighet att åberopa Privatgirots omsättning såvida Privatgirot inte anges som medanbudsgivare. Därför är Privatgirots årsredovisningar inte relevanta för bedömningen av huruvida kravet på omsättningen är uppfyllt. Det finns heller inget i de bifogade årsredovisningarna och revisionsberättelserna som påvisar vilken del av den totala omsättningen som avser just preparering, skanning, datafångst, tolkning och arkivering. Tvärtom står det i förvaltningsberättelserna för bägge åren att BancTec "bedriver marknadsföring och underhåll av elektronisk datautrustning och dataprogram".

Beträffande både 2007 och 2008 anges det även under intäcksredovisning att: Fakturerad försäljning omfattar försäljning av elektronisk datautrustning samt underhåll av datautrustning och dataprogram. Dessutom, anges det att beställningar "har ökat... inom alla områden, *maskinvaror, programvaror och tjänster*" och att man bytt strategi och förvärvat EDB:s informationslogistik i juli 2008 "som innefattar skanningsverksamhet". Med hänsyn till ovannämnda uppgifter ur årsredovisningarna finns det inget fog att tro att just preparering, skanning, datafångst, tolkning och arkive-

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

ring har stått för minst 40 miljoner kr av den totala omsättningen på 66,6 miljoner kr under 2007 respektive 54,5 miljoner kr för 2008, och Försäkringskassans krav på omsättningen kan därmed inte anses uppfyllt. Vidare kan formuleringen "under det senaste räkenskapsåret", i saknad av tillägg såsom "för vilka årsredovisning och revisionsberättelse avgivits" eller dylikt, tolkas på olika sätt. Det ligger nära till hands att tolka det som att kravet borde vara tillämpligt (även) på leverantörens omsättning under 2009. Så borde det förstås även med hänsyn till syftet med Försäkringskassans omsättningskrav. BancTecs nettoomsättning under 2009 har dock visat sig vara ca 35 miljoner kr; ett belopp som BancTec måste ha känt till vid den tidpunkt när bolaget lämnade in svaret på ansökningsinbjudan (juni 2010) och, trots detta, har svarat att kravet på 40 miljoner kr är uppfyllt. Att anges såsom BancTec i sin bilaga 3.2 att BancTec AB:s årsredovisning för 2009 kommer visa, inklusive förvärven, en omsättning på 135 837 000 SEK kan, mot bakgrund av de riktiga uppgifterna i bolagets årsredovisning anses inget mindre än vilseledande, och inkorrekt, både bokföringsmässigt och bolagsrättsligt. Att BancTec och Privatgirot "rent praktiskt" bedriver verksamhet i samma lokaler ger inget fog för en annan bedömning.

Vinnande anbud är inte längre giltigt i upphandlingen

Försäkringskassan är efter den 28 februari 2011 förhindrad att anta anbudet från BancTec eftersom detta anbuds giltighet har löpt ut utan att giltigheten i rätt tid har förlängts av BancTec. Försäkringskassan har i sitt förfrågningsunderlag i punkten 2.4 "Anbudets giltighetstid" fastställt att "Anbudsgivaren ska vara bunden av sitt anbud till och med 2011-02-28". Recall har förlängt giltigheten av sitt anbud via besked den 28 februari 2011 till Försäkringskassan. Recall's anbud är således alltjämnt giltigt i upphandlingen. Den 1 mars 2011, dvs. efter att den i upphandlingen angivna giltighetstiden gått ut, har Försäkringskassan via meddelande på Allego Document, bett även de övriga anbudsgivarna att senast samma dag förlänga sina anbuds giltighet till den sista april 2011. När giltighetstiden av ett an-

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

bud gått ut är dock en sådan förlängning som Försäkringskassan försöker få till stånd inte längre möjlig. Den lucka som uppstår mellan att giltighetstiden gått ut och den tidpunkt då anbudsgivaren på nytt förklarar att denne alltfjämt är beredd att leverera under tidigare offererade villkor innebär att en förlängning som inte gjorts i rätt tid civilrättsligt utgör ett nytt anbud. Det tidigare inlämnade anbudet är således inte längre giltigt, men det ersätts – civilrättsligt – av ett likalydande nytt anbud som det i en normal civilrättslig situation står medkontrahenten fritt att acceptera eller förkasta. BancTecs meddelande om att bolaget förlänger sitt anbuds giltighetstid är visserligen daterat den 28 april 2011, men meddelandet inkom till Försäkringskassan först den 2 mars 2011. BancTec har därför inte förlängt anbudets giltighetstid i rätt tid och BancTecs anbud är därför inte längre giltigt i upphandlingen.

BancTecs anbud har inte innehållit ovillkorligt efterfrågade uppgifter om de åberopade underleverantörerna Depona samt Recall

BancTec har inte vad gäller underleverantörerna Depona AB och Recall uppfyllt skall-kraven enligt ansökningsinbjudan. Vad gäller den utpekade underleverantören Depona AB, kan det uppmärksammas att avtalet med Depona AB inte är BancTecs – utan Privatgirots – avtal. BancTec saknar därför rätt att använda sig av Privatgirots resurser och kapacitet, inklusive avtalet med Depona, för att kvalificera sig att lämna anbud. När det gäller Recall har BancTec inte heller i det fallet lämnat ett i enlighet med 11 kap. 12 § LOU godtagbart intyg på att Recall åtagit sig att ställa kapacitet till BancTecs förfogande. Det finns inget avtal mellan BancTec och Recall. BancTec har därför endast inlämnat ett "Letter of Intent", som ingåtts mellan dessa bolag. En avsiktsförklaring, som är juridiskt oförbindande, räcker inte för att kapacitet hos annan ska anses på korrekt sätt åberopad. Det står därmed klart att BancTec inte heller vad gäller underleverantörerna Depona och Recall har uppfyllt skall-kraven eller kraven i LOU.

Försäkringskassan anför bl.a. följande.

Undertecknat av behörig firmatecknare

Mot bakgrund av att avtalstecknande måste anses utgöra en i högre grad ingripande åtgärd än att avlämna anbud och i vart fall en åtgärd motsvarande avtalstecknande, har Fred Petrini varit behörig att underteckna anbud i upphandlingen. En verkställande direktör för ett aktiebolag ska enligt 8 kap. 29 § aktiebolagslagen (2005:551), ABL, sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Den verkställande direktören får dessutom utan styrelsens bemyndigande vidta åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av ovanligt slag eller av stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolagets verksamhet. Till den löpande förvaltningen brukar exempelvis höra att ingå avtal med kunder och leverantörer. Av BancTecs anbudsansökan och anbud framgår klart och tydligt att den verksamhet som omfattas av upphandlingen utgör BancTecs huvudsakliga verksamhet. BancTecs verksamhet utgörs till stor del av att tillhandahålla skannings- och arkiverings tjänster till olika bolag och myndigheter. BancTec är en stor och global aktör inom området. Tvärtemot vad Recall anför är det inte ovanligt att VD undertecknar anbudsansökningar, anbud och avtal som en del i den löpande förvaltningen, i synnerhet i stora bolag och bolag med internationell verksamhet.

Gällande uppdragets omfattning kan Försäkringskassan konstatera att BancTec, enligt de till Försäkringskassan med anbudsansökan inlämnade årsredovisningarna, under år 2007 hade en omsättning uppgående till 66,6 miljoner kr och år 2008 54,5 miljoner kr. Till dessa belopp ska Privatgirots betydligt högre omsättning läggas. Försäkringskassan vill här understryka att vad som kan anses vara löpande förvaltningsåtgärder måste bedömas i varje enskilt fall. Det måste ytterst vara upp till anbudsgivande bolag att avgöra vilka löpande förvaltningsåtgärder som dess VD får företa, utifrån

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

den typ av verksamhet som företaget bedriver. Ett avtal med Försäkringskassan skulle med största sannolikhet medföra en ökad omsättning för BancTec, men detta måste anses ligga i sakens natur. Att arbeta för att öka omsättningen är givetvis också i linje med VD-uppdraget i varje kommersiellt företag. Recalls påstående att BancTecs omsättning med anledning av ett avtal med Försäkringskassan skulle öka med minst 65 miljoner kronor på fem år bör dessutom nyanseras en aning. BancTecs omsättning påverkas naturligtvis av fler faktorer – positiva såväl som negativa – än av ett avtal med just Försäkringskassan. Försäkringskassan vill understryka att avtals-tiden för uppdraget är cirka tre (3) år med möjlighet för Försäkringskassan att förlänga avtalet med ett (1) plus ett (1) år. Vidare ges inte någon volymgaranti.

Recall påstår att det följer av upphandlingsrättslig praxis och av avgöranden i Kammarrätten i Stockholm, mål nr 8631-08 samt Länsrätten i Stockholm, mål nr 2028 1-08, att undertecknande av ett anbud i en upphandling inte utgör en löpande förvaltningsåtgärd. Försäkringskassan delar inte Recalls tolkning av gällande rättspraxis och åberopade avgöranden. Försäkringskassan anser att åberopad praxis ger stöd för Försäkringskassans inställning i frågan. Försäkringskassan kan konstatera att det tydligt framgår av registreringsbevis att David Ellis är både styrelseledamot tillika VD samt hans behörighet. Utifrån de förutsättningar avseende BancTecs verksamhet som har redogjorts för ovan samt övriga omständigheter, måste det anses klarlagt att BancTecs VD – såsom firmatecknare eller genom ställningsfullmakt – har haft behörighet att underteckna BancTecs anbud. Eftersom BancTecs verkställande direktör har haft rätt att underteckna BancTecs anbud har han även haft rätt att befullmäktiga annan att göra detta. BancTec uppfyller därmed det ställda skall-kravet och något skäl till att förkasta BancTecs anbud föreligger inte. Försäkringskassan har behandlat samtliga leverantörer lika samt agerat helt i enlighet med LOU, de gemenskrätsrättsliga principerna och särskilt principen om likabehandling.

BancTec har i efterhand lagt till en icke namngiven underleverantör och inte angett relevanta avtal för återstart

Försäkringskassan tillbakavisar Recalls påstående att "den svenska myndigheten" utgör en underleverantör till BancTec. Försäkringskassan har inte bedömt att "den svenska myndigheten" avses att nyttjas som underleverantör för genomförandet av upphandlad tjänst. Försäkringskassan har uppfattat BancTecs anbud på det sättet att avtalet med "den svenska myndigheten" endast avser nyttjande av myndighetens anläggning och att tjänsten ska utföras av egen personal vid ett eventuellt totalhaveri hos BancTec. Eftersom "den svenska myndigheten" inte utgör en underleverantör i den mening som avses i upphandlingen, är de krav på ingivande av dokumentation avseende underleverantör som framgår av ansökningsinbjudan och i frågor och svar under anbudsfasen inte aktuella. Något krav på ingivande av dokumentation och uppgifter föreligger därmed inte i denna del.

De förtydliganden som Försäkringskassan har begärt från BancTec har bland annat föranletts av det omfattande säkerhetstänkande som finns på Försäkringskassan med dess samhällskritiska verksamhet. I efterhand kan dock konstateras att en del av de förtydliganden som har begärts från BancTec kan ha gått utöver i förfrågningsunderlaget uppställda krav på dokumentation och uppgifter gällande reservanläggning med mera. I vart fall har BancTec inte haft någon fördel av Försäkringskassans frågor om kompletterande uppgifter såsom Recall påstår. De förtydliganden som har efterfrågats och inkommit kan således inte anses vara otillåtna. BancTec har uppfyllt uppställda skullkrav.

Recall anför att BancTec inte har "angett relevanta avtal för återstart". Av Recalls argumentation framgår att man menar att BancTec varit skyldigt att bifoga kopior av samarbetsavtal med underleverantörer som åtagit sig att ställa kapacitet till BancTecs förfogande. Med hänvisning till vad som an-

förts ovan, ska här påminnas om att det i den aktuella situationen inte är fråga om att "den svenska myndigheten" har ställning som underleverantör i förfrågningsunderlagets mening. När det sedan gäller hur en leverantör ska redogöra för hur man avser hantera återstarter och eventuella avtal som är relevanta i sammanhanget, kan nämnas att kravet ställs för att Försäkringskassan ska uppfylla författningskrav på krishantering och höjd beredskap. Avseende återstarter specifikt har punkten 10.8.1.8 i förfrågningsunderlaget följande lydelse. "Leverantören ska ange eventuella avtal relevanta för återstarter både vid avbrott i enskilda utrustningar och vid totalhaveri typ brand. Redogör för eventuella avtal för återstart i bilaga till anbudet." Punkten innehåller som synes inget krav på att bifoga avtalskopior eller viss grad av specificering av redogörelsen. Detta följer direkt av ordalydelser som inte lämnar utrymme för den utvidgande tolkning Recall gör i ansökan. I bilaga till punkt 10.8.1.8 har BancTec redogjort för hur man bland annat skyddar datalagringen i separata bunkrar och kontinuerligt arbetar med riskminimering. Dessutom har BancTec redogjort för att man, i händelse av totalhaveri, har tillgång till en anläggning hos en svensk myndighet där man kan genomföra uppdraget åt Försäkringskassan. Genom redogörelsen har BancTec uppfyllt kravet som det formulerats i förfrågningsunderlagets punkt 10.8.1.8.

BancTec har inte på korrekt sätt åberopat resurser och kapacitet hos annat bolag, som använts för att uppfylla kvalificerings- och skall-kraven (Privatgirot AB)

Försäkringskassan tillbakavisar påståendet och konstaterar att det av fast praxis följer att ett moderbolag som anbudsgivare får tillgodoräkna sig sina dotterbolags resurser (ex EU-domstolen C-389/92, Ballast Nedam mot belgiska staten; C- 176/98, Holst Italia SpA mot Comune di Cagliari). I den situationen krävs det inte att anbudsgivaren presterar ett åtagande från dotterbolaget om detta, till skillnad från om rollerna varit ombytta eller om anbudsgivaren i stället önskat tillgodoräkna sig resurser hos en underleve-

rantör. Vid selektivt förfarande sker bedömningen av intresserade företag som regel redan vid kvalificeringen och därför bör företagen redan i ansökan om att få delta i anbudsgivningen lämna uppgift om vilka resurser de kommer att förfoga över.

BancTec har redan i sin anbudsansökan, daterad den 11 juni 2010, liksom i sin företagspresentation, bilaga 3.2 till anbudsansökan, lämnat uppgift med innebörden att man förfogade över resurserna inom det helägda dotterbolaget Privatgirot AB. Därtill har man tillkännagett avsikten att Privatgirot AB skulle upphöra för att ingå i BancTec samt att verksamheterna rent praktiskt redan integrerats. Denna information har Försäkringskassan inte kunnat uppfatta på annat sätt än att BancTec fullt ut kontrollerar Privatgirot och disponerar över dess resurser. Det har alltså inte varit fråga om något invecklat koncernförhållande som krävde ytterligare bevisning, till exempel i form av ingående redovisning av ägarstrukturen, utan i stället om en klar situation där anbudsgivaren har förvärvat samtliga aktier i ett annat bolag och därmed tagit kontrollen över det förvärvade bolagets samtliga resurser. Av handlingarna kan inte utläsas annat än att BancTec kommer att utföra uppdraget med personal som är anställd av BancTec. Privatgirot AB kommer inte att vara en underleverantör som självständigt kommer att utföra någon del av uppdraget. Mot denna bakgrund saknar Recall fog för sitt påstående avseende kvalificeringskravet. Eftersom Privatgirot alltså inte har ställning som underleverantör, har BancTec inte heller brustit i förhållande till något skullkrav när man inte "presenterat Privatgirot som en underleverantör i upphandlingen".

Krav på omsättning

Försäkringskassan anser att BancTec har uppfyllt det uppställda kravet på omsättning. BancTec har förvärvat samtliga aktier i Privatgirot och därmed även det förvärvade bolagets samtliga resurser. Bolagen är inte delar i någon företagsgrupp eller något konsortium, utan BancTec har ensam kon-

troll över de samlade resurserna. Försäkringskassans uppfattning är att detta förhållande gör att det saknas anledning att exkludera Privatgirots omsättning vid bedömningen av om kravet på viss minsta omsättning om 40 miljoner kr är uppfyllt. BancTecs omsättning har vidare överstigit minimikravet såväl 2007 som 2008, även om Privatgirots omsättning skulle exkluderas. Det framgår av BancTecs verksamhetsberättelser och företagspresentation att den i upphandlingen relevanta delen av verksamheten sedan flera år har utgjort en – försiktigt uttryckt – betydande del av BancTecs totala verksamhet. Mot den bakgrunden, och då BancTec i anbudsansökans punkt 3.6.1 bekräftat att så är fallet, har Försäkringskassan haft fog för att hänföra minst 40 miljoner kr av BancTecs årligen redovisade omsättning till den del av verksamheten som avser preparering, skanning, datafångst (information capture), tolkning och arkivering.

Till detta ska som sagt läggas Privatgirots omsättning. Privatgirots verksamhet har sedan länge varit att tillhandahålla skannings-, tolknings-, och arkiveringstjänster för svenska banker och det framgår av verksamhetsberättelserna för 2007 och 2008 att man sedan 2006 dessutom har vidgat kundkretsen. Omsättningen åren 2007 och 2008 var cirka 126 miljoner kr respektive cirka 132 miljoner kr. Vid tiden för anbudsansökan hade skyldighet inte inträtt för BancTec, vars räkenskapsår sammanfaller med kalenderår, att lämna fastställd årsredovisning för 2009 till Bolagsverket. För det fall förvaltningsrätten ändå skulle finna att 2009 års omsättning ska bedömas i sammanhanget, framhåller Försäkringskassan att enbart Privatgirots omsättning det året översteg 134 miljoner kr.

Vinnande anbud är inte längre giltigt i upphandlingen

Försäkringskassan bestrider att Försäkringskassan efter den 28 februari 2011 var förhindrad att anta anbudet från BancTec. BancTecs förlängning av anbudets giltighetstid är daterad den 28 februari 2011 och således före anbudets giltighets utgång. Att meddelande om förlängning ankomststämp-

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

lats hos Försäkringskassan först den 2 mars saknar betydelse. Oaktat detta framgår det klart och tydligt av Kammarrättens i Göteborgs dom den 12 december 2009 i mål nr 4963-09 att det inte heller är nödvändigt att anbudens giltighetstid förlängs innan den ursprungliga giltighetstiden har löpt ut och att ett anbud som har förlängts efter att anbudets ursprungliga giltighetstid har löpt ut inte innebär ett "nytt anbud" samt att det inte står den upphandlande myndigheten "fritt att acceptera eller förkasta" ett sådant anbud, till skillnad från vad Recall påstår. De fem i upphandlingen ingivna anbuden är giltiga och har förlängts med iakttagande av LOU och de gemenskapsrättsliga principerna. För det fall förvaltningsrätten skulle anse att ett anbuds giltighetstid inte kan förlängas efter anbudets ursprungliga giltighetstid torde upphandlingen ha fallit.

BancTecs anbud har inte innehållit ovillkorligt efterfrågade uppgifter om de åberopade underleverantörerna Depona samt Recall

BancTec har i sin anbudsansökan angett att Recall och Depona avses att anlitas som underleverantörer samt bifogat efterfrågade handlingar och uppgifter. BancTec har till ansökan om att delta i upphandlingen bifogat en överkommelse, rubricerad "Letter of intent", mellan Recall och BancTec, helt i enlighet med krav enligt 11 kap. 12 § LOU och ansökningsinbjudan. Enligt 11 kap. 12 § LOU ska en leverantör som vill åberopa andra företags kapacitet, genom att tillhandahålla ett åtagande från företaget i fråga eller på annat sätt, visa detta. Försäkringskassan har bedömt att BancTec genom ingivande av ovannämnda överenskommelse har uppfyllt kraven i LOU samt i punkten 3.2 i ansökningsinbjudan. Såsom Recall anför är avtalet med underleverantören Depona AB tecknat mellan Privatgirot AB och Depona AB. Försäkringskassan hänvisar i denna del till vad som tidigare anförts avseende moderbolagets möjlighet att åberopa dotterbolags kapacitet. BancTec har inkommit med erforderlig dokumentation avseende underleverantörer i enlighet med ansökningsinbjudan och uppfyller uppställda skall-krav.

DOMSKÄL

Tillämpliga lagrum

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 9 kap. 8 § LOU anges följande. En upphandlande myndighet får tillåta att en anbudssökande eller anbudsgivare rättar en uppenbar felbeskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudsansökan eller anbudet.

Myndigheten får begära att en anbudsansökan eller ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. Myndigheten får också begära att en leverantör förtydligar eller kompletterar handlingar som getts in och som avses i 10 och 11 kap.

Av 11 kap. 12 § LOU framgår följande. En leverantör får vid behov och när det gäller ett visst kontrakt åberopa andra företags ekonomiska, tekniska och yrkesmässiga kapacitet. Leverantören ska genom att tillhandahålla ett åtagande från företagen i fråga eller på annat sätt visa att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet skall fullgöras.

Av 16 kap. 2 § LOU i dess lydelse före den 15 juli 2010 framgår bl.a. att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Vinnande anbud är inte längre giltigt i upphandlingen

I förfrågningsunderlaget har angetts att anbudsgivaren ska vara bunden av sitt anbud till och med den 28 februari 2011. Recall har gjort gällande att Försäkringskassan efter den 28 februari 2011 är förhindrad att anta anbudet från BancTec eftersom detta anbuds giltighet då löpt ut utan att giltigheten i rätt tid förlängts av BancTec. LOU innehåller inga bestämmelser om när en förlängning av anbuds giltighetstid kan ske. Under förutsättning att de

rättsliga principerna i 1 kap. 9 § LOU iakttas kan en förlängning av anbudens giltighetstid därför inte anses strida mot LOU. I målet har inte framkommit annat än att Försäkringskassan har gett samtliga anbudsgivare möjlighet att förlänga sina anbud och att samtliga anbudsgivare accepterat detta. Förfarandet kan därför inte anses stå i strid med likabehandlingsprincipen. I målet är inte visat att förlängningen skulle ha skett i strid med någon annan av de gemenskapsrättsliga principerna som kommer till uttryck i 1 kap. 9 § LOU. Det förhållandet att BancTecs besked om att bolaget förlänger sitt anbuds giltighetstid inkom till Försäkringskassan efter den 28 februari 2011 föranleder ingen annan bedömning, då det inte visats att BancTec härigenom kommit att behandlas mera förmånligt än övriga anbudsgivare eller att principerna i 1 kap. 9 § LOU i övrigt åsidosatts. Skäl för ingripande enligt LOU saknas därmed på denna grund.

Åberopande av Privatgirot AB vid uppfyllande av omsättningskrav

BancTec har i syfte att visa att kravet beträffande omsättning är uppfyllt hänvisat till egen samt det helägda dotterbolaget Privatgirots omsättning. I de fall ett moderbolag önskar åberopa ett dotterföretags resurser eller kapacitet har det i praxis ansetts tillräckligt att bolaget kan visa att det förfogar över dotterbolagets resurser (se EG-domstolens dom i mål C-5/97). I praxis har inte uppställts något närmare krav på hur detta ska visas beträffande helägda dotterbolag. Av de handlingar som BancTec inlämnat i upphandlingen framgår att Privatgirot är ett helägt dotterbolag till BancTec. Redan härigenom får BancTec enligt förvaltningsrättens mening anses ha visat att BancTec förfogar över Privatgirots resurser. Om privatgirot ägs av BancTec själv eller genom ytterligare ett helägt dotterbolag saknar i detta avseende betydelse. Det har därför inte funnits någon skyldighet för BancTec att inge något särskilt åtagande från Privatgirot i syfte att visa att Privatgirots resurser stått till BancTecs förfogande.

I ansökningsinbjudan anges att leverantören under det senaste räkenskapsåret ska ha uppnått en årsomsättning om lägst 40 000 000 svenska kronor för den del av verksamheten som avser preparering, skanning, datafångst, tolkning och arkivering. Vidare anges att leverantören ska intyga samt redovisa i bilaga att kravet uppfylls.

BancTec har intygat att omsättningskravet är uppfyllt genom att kryssa i ruta för att kravet är uppfyllt. I bilaga till sitt anbud "Presentation" har BancTec vidare uppgett att BancTec är ett globalt ledande företag inom dokument- och logistikhantering samt teknikrelaterade tjänster. I bilagan anges även att bolaget den 23 juni 2009 förvärvat Privatgirot AB och att Privatgirot numera är ett helägt dotterbolag till BancTec AB. Vidare anges att BancTecs årsredovisning för 2009 kommer att visa en omsättning på, inklusive förvärven, 135 837 000 kr SEK. Med hänsyn till de uppgifter som lämnats i bilagan får BancTec även anses ha redovisat att bolaget, med beaktande av sitt dotterbolags resurser, uppfyllt omsättningskravet om minst 40 miljoner kronor för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller. Skäl för ingripande enligt LOU saknas därmed på denna grund.

Åberopande av Privatgirot AB:s avtal med Depona AB

Under föregående rubrik har bedömts att BancTec visat att bolaget förfogar över dotterbolaget Privatgirots resurser. Därav följer att det inte förelegat hinder mot att åberopa det mellan Privatgirot och Depona AB gällande avtalet i syfte att visa att Depona AB i egenskap av underleverantör åtagit sig att ställa sina resurser till BancTecs förfogande vid utförandet av uppdraget. Skäl för ingripande enligt LOU saknas därmed på denna grund.

BancTec har i sitt anbud lagt till en icke namngiven underleverantör

BancTec har i sitt anbud angett att bolaget vid ett större haveri har tillgång till en likvärdig produktionsanläggning hos en svensk myndighet. Recall har gjort gällande att den icke namngivna svenska myndighet som tillhandahåller dessa lokaler med utrustning därför ska betraktas som en underleverantör. Av ansökningsinbudans punkt 3.2.1 framgår att för det fall leverantören avser att nyttja underleverantör för genomförande av uppdraget ska kopia av samarbetsavtal, skriftligt åtagande eller liknande handling som visar att underleverantören åtar sig att ställa kapacitet till leverantörens förfogande för fullgörande av uppdraget ges in. Därtill kommer ytterligare krav på ingivande av dokumentation beträffande underleverantören.

Förvaltningsrätten kan inte tolka anbudet i denna del på annat sätt än att den svenska myndighetens huvudsakliga uppgift består i att ställa sina lokaler till förfogande. Uppdraget ska således utföras av BancTecs personal. Det skulle enligt förvaltningsrättens mening föra för långt att betrakta hyresvärdar eller andra som upplåter lokaler som underentreprenörer i nu aktuellt avseende. BancTec kan därmed inte anses ha lagt till en ny underentreprenör på ett otillåtet sätt eller underlåtit att uppfylla de dokumentationskrav som gäller vid återopande av underentreprenörers kapacitet.

Avtal för återstarter

I förfrågningsunderlaget punkt 10.8.1.8 anges att "Leverantören ska ange eventuella avtal relevanta för återstarter både vid avbrott i enskilda utrustningar och vid totalhaveri typ brand. Redogör för eventuella avtal för återstart i bilaga till anbudet". Något krav på att leverantören måste bifoga avtal på sätt som Recall gjort gällande kan enligt förvaltningsrättens mening inte anses föreligga. I anbudet har BancTec redogjort för sina rutiner vid totalhaveri samt upplyst om att bolaget har tillgång till en anläggning hos

en svensk myndighet. Redan därigenom har BancTec enligt förvaltningsrättens uppfattning uppfyllt det ifrågavarande skall-kravet.

Undertecknat av behörig firmatecknare

Nämnden för offentlig upphandling har i skilda sammanhang understrukt vikten av att anbud undertecknas av behörig firmatecknare, eftersom den upphandlande enheten annars riskerar att hamna i en situation att den anbudsgivare som antagits av olika skäl inte vill stå vid anbudet. Såvitt gäller behörigheten att underteckna ett upphandlingskontrakt anser nämnden att allmänna civilrättsliga regler är tillämpliga vid bedömningen om ett upphandlingskontrakt är undertecknat av en behörig företrädare (jfr Kammarrättens i Stockholm dom den 25 maj 2007, mål nr 1988-07).

Det i förevarande mål aktuella skall-kravet föreskriver att anbud ska vara undertecknat av behörig firmatecknare eller annan behörig företrädare för anbudsgivaren. I målet är ostridigt att anbudet inte undertecknats av två styrelseledamöter i förening, vilket krävs för att teckna BancTecs firma på i bolagsordningen föreskrivet sätt. Styrelsen har inte heller på angivet sätt befullmäktigat annan att underteckna anbudet. Fullmakt har i stället utfärdats av BancTecs VD tillika styrelseledamot David Ellis. Mot fullmaktens innehåll har inte invänts, varför fråga i denna del är om David Ellis ägt rätt att befullmäktiga Fred Petrini att underteckna anbudet.

David Ellis härleder sin behörighet att företräda BancTec från sin position som bolagets VD, varför avgörande för frågan i denna del är om undertecknandet av anbudet faller inom VD:s kompetens. Av bolagsordningen framgår att VD:s kompetens att teckna BancTecs firma sammanfaller med den rätt som tillkommer VD i detta avseende enligt 8 kap. 29 § ABL. Som anges i rättsutlåtandet från professor Carl Hemström kan VD:s befogenhet enligt angivet lagrum, i icke brådskande situationer, begränsas till att avse

löpande förvaltningsåtgärder som inte är av ovanligt slag eller av stor betydelse. Härav följer att det inte kan anges någon allmän princip om när VD är behörig att avge anbud i offentlig upphandling. Detta får i stället bedömas i varje enskilt fall, varvid hänsyn bör tas till upphandlingens betydelse för bolaget i vid bemärkelse. Av vikt att beakta är härvid att anbudet binder bolaget på ett sätt som innebär att det ur bolagets synvinkel kan likställas med undertecknande av avtal.

Beträffande BancTecs ekonomiska förhållanden har framkommit att bolaget haft en omsättning på 66 600 000 kr år 2007, 54 500 000 kr under 2008 och ca 35 000 000 kr under 2009. Omsättningen har sedan förvärvet av Privatgirot ökat väsentligt. Det aktuella upphandlingskontraktets värde har uppskattats till omkring 60 000 000 kr över tre till fem år. Det anförda innebär enligt förvaltningsrättens mening att det måste sättas i fråga om kontraktet och dess värde, sett i relation till BancTecs ekonomiska förhållanden, är av en så väsentlig betydelse för bolaget att VD haft befogenhet att underteckna anbudet. Vid en sammantagen bedömning och med hänsyn till att anbudet avser tjänster som utgör BancTecs kärnverksamhet finner förvaltningsrätten emellertid att VD får anses ha varit behörig att företräda BancTec på det sätt som skett.

Anbudet är därmed undertecknat av behörig företrädare för BancTec varför skäl för ingripande enligt LOU på denna grund inte föreligger.

Förtydliganden och kompletteringar

Möjligheten att påverka innehållet i ett anbud efter anbudstidens utgång regleras i 9 kap. 8 § LOU. I bestämmelsens andra stycke anges att komplettering eller förtydligande endast får ske om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. Av förarbetena till bestämmelsen (prop. 2006/07:128 s. 377) framgår att bestämmelsen ska tillämpas

restriktivt. I lagen och direktivet saknas definitioner om innebörden av begreppen förtydligande och kompletteringar. Det saknas vägledande avgöranden beträffande räckvidden av bestämmelsen. Av doktrin följer att innebörden av begreppen förtydliga och komplettera förutsätter att det redan finns uppgifter som kan förtydligas eller kompletteras (se Falk, "Lag om offentligt upphandling – en kommentar", s. 434 ff.). I princip föreligger således ett hinder mot att tillföra nya sakuppgifter i ett förtydligande eller en komplettering som sker enligt bestämmelsen.

I BancTecs anbud beskrivs, som framgått ovan, att BancTec vid haveri har tillgång till en svensk myndighets lokaler jämte en kortare beskrivning av formerna för nyttjandet av angivna lokaler. I de sammanlagt tre förtydliganden som begärdes av BancTec efterfrågades och tillfördes ett stort antal uppgifter avseende samarbetet med myndigheten, rutiner och åtgärder som syftade till att säkerställa att uppdraget kan utföras på ett tillförlitligt sätt. I Försäkringskassans frågor berörs aspekter som BancTec själva inte tagit upp och därigenom tillförs, på Försäkringskassans initiativ, ett stort antal nya uppgifter till anbudet. Enligt förvaltningsrättens uppfattning måste dessa förtydliganden och kompletteringar anses ha medfört avsevärd risk för särbehandling och konkurrensbegränsning. Att kompletteringarna enligt Försäkringskassans senare lämnade uppgifter till viss del gått utöver vad som varit nödvändigt mot bakgrund av det aktuella skall-kravet kan inte medföra annan bedömning. Förvaltningsrätten finner således att Försäkringskassan i denna del brutit mot kravet på likabehandling och att det föreligger grund för ingripande enligt LOU.

BancTecs åberopande av underleverantörs (Recall) resurser

Av ansökningsinbjudans punkt 3.2.1 framgår att för det fall leverantören avser att nyttja underleverantör för genomförande av uppdraget ska kopia av samarbetsavtal, skriftligt åtagande eller liknande handling som visar att

underleverantören åtar sig att ställa kapacitet till leverantörens förfogande för fullgörande av uppdraget bifogas anbudet. Ordalydelsen i skall-kravet anknyter till motsvarande bestämmelse i 11 kap. 12 § LOU vilken medger rätt att åberopa andra företags resurser.

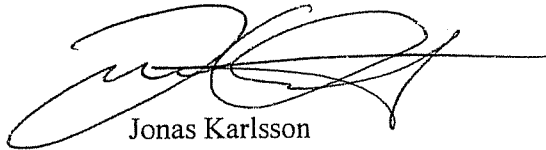
Gemensamt för skall-kravet och den angivna bestämmelsen är att det uppställs krav på att anbudsgivaren ska visa att underleverantörens kapacitet finns tillgänglig genom att tillhandahålla ett *åtagande* från den presumtiva underleverantören. I skall-kravet anges att de tillåtna bevismedlen är kopia av "samarbetsavtal, skriftligt åtagande eller liknande handling". Endast rättsligt bindande avtal anses i doktrin visa att åtagandet är giltigt. Som exempel på handlingar som inte visar ett åtagande tas ett s.k. letter of intent. (Falk "Lag om offentlig upphandling – en kommentar", s. 336).

BancTec har i sin anbudsansökan angett att bolaget avser att anlita Recall som underleverantör och har i syfte att visa att Recalls resurser står till BancTecs förfogande åberopat ett letter of intent. Den rättsliga innebörden av ett letter of intent varierar (jfr NJA 1995 s. 586). Allmänt kan dock sägas att sådana handlingar inte är avsedda att skapa eller dokumentera rättsligt bindande åtaganden mellan parterna utan i stället utgör en avsiktsförklaring som uttrycker en vilja att på sikt ingå avtal av visst slag. Försäkringskassan har inte angivit något skäl till varför det letter of intent som BancTec givit in i målet, trots det anförda, ger upphov till ett juridiskt bindande åtagande för Recall att ställa sina resurser till BancTecs förfogande. Recalls påstående att handlingen inte medför ett åtagande för Recall gentemot BancTec får vid angivna förhållanden godtas. Därav följer att BancTec inte uppfyllt det ifrågavarande skall-kravet. Härav följer att BancTecs anbud borde ha förkastats. Då så inte skett föreligger grund för ingripande enligt LOU.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten finner sammantaget att Försäkringskassan rätteligen bort förkasta BancTecs anbud då bolaget inte uppfyllt ett av de för upphandlingen gällande skall-kraven. Därtill kommer att Försäkringskassan agerat i strid med LOU genom de förtydliganden som begärts från BancTec. Recall får anses ha visat att bolaget lidit eller kan komma att lida skada till följd härav. Grund för ingripande enligt LOU föreligger därmed. Bristerna har inte påverkat upphandlingens konkurrensuppsökande skede. Det är därför tillräckligt att upphandlingen rättas på så sätt att en ny utvärdering genomförs varvid BancTecs anbud inte ska beaktas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU)

Jonas Karlsson

Förvaltningsrättsfiskal

Föredragande har varit Carina Westin.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.